

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationum// Roberti Bel-//larmini Politiani,// Societatis
lesv// De Controversiis// Christianae Fidei, Adver-//sus
huius temporis Haereticos,// Tomus ...**

De Sacramento Evcharistiæ - Sex Libris Explicata

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1589]

VD16 B 1603

X. Quarta ætas Ecclesiæ ab anno Domini CCC. ad CD. Testimonium Nicæni
Concilij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54113](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54113)

Iam ad illa tria, quæ ex Cypriano colligebant aduersarij, nullo negotio responderi potest. Ad PRIMVM dico, vinum debere esse in calice, saltem quoad accidentia, vt diximus, quia per ea sanguinem ostendit. Ad SECUNDVM dico, sanguinem Domini vino significari, sed præsentem in calice, non absentem. Nam vt ex Cypriano audiuius, quod est in calice, vinum dicitur per similitudinem, sanguis autem est per proprietatem, & is sanguis, quo redempti sumus. Ad TERTIVM dico, comparationes non in omnibus rebus cõuenire debere. Quare licet dicat Cyprianus per vinum significari sanguinem, per aquam populos: non tamen inde colligi debet, in omnibus pares esse populos, & sanguinem Domini, vt si sanguis verè in calice sit, ibi etiam populos esse oporteat. Nam alioqui sanguis Domini significatur vt precium, & vt potus, populi autem non ita significantur: & denique principaliter in Eucharistia repræsentatur corpus, & sanguis Domini, secundariò autem populi. Ac de Cypriano hæc tenus.

CAPVT DECIMVM.

QVARTA ætas Ecclesiæ ab anno Domini CCC. ad CD.

Testimonium Nicæni Concilij.

SEQVITVR nunc ætas Ecclesiæ QVARTA, in qua habemus duodecim insignia testimonia, videlicet Nicæni I. Concilij, Athanasij, Hilarij, Cyrilli Hierosolymitani, Ambrosij, Basilij, Oprati, Gregorij Nysseni, Gregorij Nazianzeni, Ephrem, & Epiphaniij. Ac PRIMVM exstat testimonium NICAËNI Concilij I. in Actis eiusdem Concilij in Vaticana Bibliotheca his verbis: Iterum etiam hic in diuina mensa ne humiliter intenti simus ad propositum panem, & calicem, sed attollentes mentem fide intelligamus situm in sacra illa mensa agnum illum Dei, tollentem peccata mundi, incruente a sacerdotibus immolatum, & preciosum ipsius corpus, & sanguinem verè nos sumentes credere hac esse nostra resurrectionis symbola: propter hoc enim neq; multum accipimus, sed parum, vt sciamus non ad satietatem, sed ad sanctificationem sumi.

Hoc

Hoc testimonium agnoscunt etiam aduersarij, vt Ioannes Oecolampadius in Dialogo cum Nathanaële, Ioannes Calvinus lib. 4. Instit. cap. 17. §. 36. Petrus Boquinus in libro de cena Domini contra Heshusium, VVilhelmus Klebitius in libro de victoria veritatis in solutione 3. argumenti: ac nitentur ipsi grauiissimum hoc testimonium ad suam hæresim tribuendam trahere, quasi Concilium admoncat, vt non queramus Christi corpus in sacra mensa sub speciebus panis, sed in cœlum mente conscendamus, atq; ibi fide Christi corpus comedamus. SED falluntur apertissimè. Iubet enim Concilium, vt non hæreamus in speciebus panis, & vini, quasi nisi ibi sit, nisi quod oculi nobis renunciant, sed fide intelligamus ibi verè esse corpus Christi, licet corporalibus oculis non videatur.

Hanc esse Concilij sententiã, ita probari potest. Primum quoniam Concilium, postquam dixerat non humiliter habendum esse in pane, & vino, sed mentem attollendam; adiungit, fide conspiciendum agnum Dei situm in sacra mensa. Debuisset autem secundum aduersarios dicere, fide conspiciendum esse Christum in cœlo ad dexteram Patris. Vult igitur Concilium, vt ad ipsam mensam attendamus, sed in ipsa tantum symbola externa, quàm quod sub ipsis latet confidemus. Klebitius per sacram mensam intelligit cœlum; dicit enim, Concilium velle, vt in cœlesti mensa, non in altari lapideo, agnũ Dei queramus. At fallitur apertissimè. Nam Concilium in eadem diuina, & sacra mensa ponit symbola panis & vini, in qua ponit agnum Dei, vt patet ex primis verbis: *in diuina mensa ne humiliter intenti simus ad propositum panem.* Atqui symbola panis non sunt in cœlo, sed in altari lapideo: ergo diuina mensa non est cœlum, sed altare in terra. Ac ne fortè dicant in altari esse corpus Christi significatũ, Concilium velle, vt non attendamus ad symbola, quatenus sunt res materiales, sed quatenus Christum representant: didit Concilium illam particulam, *situm.* Cũ enim dicitur agnum Dei situm esse in sacra mensa, & eundem agnum ponit symbolis; manifestè declarat, agnum Dei verè & propriè, ac re ipsa esse in mensa, & non solum quatenus per symbola representatur.

SECUNDO idem probatur ex eo quod Concilium dicit agnum Dei in sacra mensa à sacerdotibus immolari; nam per

agnum omnes intelligunt ipsum Christum, vt distinguitur contra symbola, quem aduersarij solum in cælo esse dicunt. At non potest manibus sacerdotum immolari, si tantum est in cælo; neque enim tam longas manus habent sacerdotes, vt ad cælum pertingant.

TERTIO probatur ex illis verbis: *Preciosum corpus eius nos Verè sumentes.* Quorsum enim illud, *Verè*, nisi vt opponatur figuræ? *AT*, inquiunt, *nos Verè sumimus corpus Domini, sed corde, non corpore.* SED repugnant verba sequentia, vbi symbola resurrectionis nostræ dicuntur corpus, & sanguis Domini. Quia enim mortalia corpora nostra cum immortali corpore Domini verè cõiunguntur; inde aptissimè significatur futura corporum nostrorum resurrectio: si autem sola esset coniunctio animorum cum corpore Domini, solus animus resurrecturus significaretur.

CAPVT XI.

Testimonium S. Athanasij.

SANCTVS ATHANASIVS, qui ipso tempore Nicæni Concilij floruit (quippe qui eidem Concilio interfuit) citatur à Theodoro in 2. Dialogo in hæc verba: *Corpus est, cui dicit; Sede à dextris meis; cuius etiam fuit inimicus Diabolus cum malis potestatibus, & Iudai, & Graci, per quod corpus Pontifex, & Apostolus fuit, & dictus est per id quod nobis tradidit, mysterium, dicens: Hoc est corpus meum, quod pro vobis frangitur, & sanguis noui Testamenti, non veteris, qui pro vobis effunditur. Diuinitas autem, neque corpus habet, neque sanguinem.* Hæc citantur ex oratione de fide, quæ etsi fortasse nunc non extet, tamen sufficit Theodoretum testimonium, vt non dubitemus hæc verba esse S. Athanasij. Porro in hoc loco probare vult Athanasius, Christum verum corpus habuisse, & non solum in eo fuisse veram diuinitatem, sed veram etiam carnem. Id autem probat, quia Christo dicitur à Patre: *Sede à dextris meis;* sedere autem in certo loco, non diuinitati, sed corpori conuenit. Item probat ex eo, quod Christus vt Pontifex, & sacerdos corpus suum obtulit, & tradidit nobis, cum ait: *Hoc est corpus meum.* Vbi si non verum, & propriè dictum corpus intelligeret Athanasius, hæreticis faueret, quos oppugnabat: illi enim

M m enim